

ИНТЕРВЮ

**Веска Райчева,
председател на РК на БАПЗГ - Шумен:**

**ТРЯБВА ДА СЕ ДАДЕ ВЪЗМОЖНОСТ НА АКУШЕРКИТЕ
ДА РАБОТЯТ В САМОСТОЯТЕЛНИ ПРАКТИКИ
В ИЗВЪНБОЛНИЧНАТА ПОМОЩ**

Веска Райчева е старша акушерка в АГ отделение на "МБАЛ - Шумен" АД и председател на Регионалната колегия на БАПЗГ - Шумен.

Професионалната си кариера започва през 1981 г. като редове акушерка Родилното отделение на Шуменската болница, от 1997 г. след конкурс става старша акушерка в АГО на МБАЛ - Шумен.

Завършила е специалност "Акушерка" в ПМИ "Д-р Ненчо Попович" в гр. Варна. Има и диплом за семейна медицинска сестра/акушерка (Медицински университет "Проф. д-р Параскев Стоянов - Варна"). Притежава бакалавърски диплом по социална педагогика (Шуменски университет "Епископ Константин Преславски") и магистърски диплом по Управление на здравните грижи (МУ - Варна").

През целия си професионален път активно се е включвала в различни форми на продължаващо обучение, изнасяла доклади по различни проблеми - авторски и в съавторство.

През 2003 г. публикува в бр. 16 на сп. "Асоциация на болниците" в България статията "Ролята на акушерката при разрешиването на проблема за кърменето /из опита на МБАЛ и МК Шумен/" в съавторство със С. Тончева и Г. Стоичкова. През 2011 г. в съавторство със С. Борисова публикува в трети брой на сп. "Здравни грижи" статията "Проучване мнението на родилките от АГО на МБАЛ - Шумен относно приложението на препарата АВА-қи".

През 2010 г. Веска Райчева е отличена от БАПЗГ за „Най-добър специалист на годината" и получава статуетката "Лесес Кеpra" и грамота.

ИНТЕРВЮ

- Госпожо Райчева, за 14-та поредна година Регионална колегия на БАПЗГ- Шумен организира Национален форум за професионалистите по здравни грижи. Каква е равносметката Ви за това издание на форума?

- Темата на XIV Национален форум на професионалистите по здравни грижи „Вдъхновението от историята – мост към бъдещето“ вдъхнови голям брой специалисти по здравни грижи да участват в него – почти два пъти повече от предходната година. Увеличи се и броят на участващите студенти в направление "Здравни грижи" от цялата страна. Бяха заявени за участие 36 научни доклада, представени в две секции – "Специализирани сестрински грижи" и "Специализирани акушерски грижи". Мен лично ме впечатлиха няколко презентации от секцията за акушерки: "Множествена склероза, раждане и пуерперииум" с автори В. Станева, В. Димитрова, А. Димитрова, „ Домашните посещения – фактор за повишаване качеството на акушерските грижи“ с автори П. Дилова и С. Янкуловска, „Бадемовото масло в родилна зала“ с автори Е. Мехмедова, Л. Кръстева, Доц. д-р С. Стойков. В секцията на сестрите ми допаднаха темите: „Сестрите - предизвикателството да си новатор“ с автори В. Радева и Д. Василева, „Хоспис "Добролюбие" – 10 години Хуманизъм“ на главна сестра Мюжгян Адем и „ Изграждане на партньорства в грижите за деца със специални нужди“ с авторски колектив Т. Цветкова, М. Тодорова и М. Добрева. В своя пленарен доклад почетният председател на БАПЗГ проф. Станка Маркова се спря на възникването на организирано сестринство в България и създаването на съсловна организация, което предизвика у присъстващите много спомени и емоции.

- За трети път организирате националния форум за професионалистите по здравни грижи заедно с Филиал Шумен на МУ- Варна. Какви са предимствата на Вашето партньорство?

- За наша радост тази година ще се дипломира първият випуск на Филиал Шумен на МУ-Варна. В редиците ни ще се вляят млади хора, които бързо ще се адаптират в работата си, защото познават базата и работещите в отделенията. Освен редовната учебна практика, те участваха в „Студентски практики“ към МОН, а в момента са на преддипломен стаж. Всичко това им позволява да опознаят работния процес. Миналата година по време на XIII Национален форум на професионалистите по здравни грижи сред шу-

менските студенти възникна идеята да се създаде Национален консултативен студентски съвет към БАПЗГ, за да участват активно в различни професионални форуми и да инициират обществено значими инициативи.

- Какви са най-големите успехи на националния форум за професионалистите по здравни грижи през годините?

- Всеки форум е значим и уникален сам по себе си. Темата на форума през 2007 г. беше „Достъпност и качество на здравните грижи – приоритет на съвременното“ и бе посетен от 1159 специалисти по здравни грижи. Бяха представени 42 научни доклада и 8 постера. През 2017 г. за първи път участваха гости от чужбина – проф. д-р Домника Райчановска и д-р Гордана Ристевска от Македония, които изнесоха пленарните доклади. На същият форум за първи път беше представена постерна секция за студенти от цялата страна. Беше обявено създаването на Национален консултативен студентски съвет към БАПЗГ. В тазгодишния форум участваха студенти с 51 постера и специалисти по здравни грижи със 17 постера. През 2018 г. ще проведем XV Национален форум, по време на който ще направим обзор на развитието и успехите на форума през годините.

- Вече четвърта година сте регионален председател на РК на БАПЗГ Шумен. Бихте ли разказали за някои Ваши инициативи?

- Както вече стана дума съвместно с Управителния съвет и Филиал Шумен на МУ-Варна, провеждаме за трети път национален форум по здравни грижи. Организирахме две форми на продължаващо обучение, които проведохме през месец май - по повод Международния ден на акушерката – 5 май и Международния ден на медицинските сестри - 12 май. За обучението поканихме изявени специалисти - проф. Соня Тончева, доц. Теодора Евтимова - от Филиал Шумен на МУ-Варна, д-р Стойкова – известен неонатолог, акушерката А. Димова с интересна акушерска презентация, фирма "Медицинска Техника Инженеринг" и др. Дружеството на невролозите от Шуменска област и МБАЛ-Шумен АД през месец ноември ще бъдат домакини на XII Конференция „Шумен и приятели 2018“, като за първа година е включена сесия и за неврологични медицински сестри. Участниците в сесията и докладчиците ще получат кредитни точки по Единната кредитна система на БАПЗГ за продължаващо обучение.

ИНТЕРВЮ

- Колко души членуват в РК на БАПЗГ - Шумен и какъв е процентът на младите специалисти?

- В РК Шумен редовните членове са 643, като младите хора са едва 7.47 %.

- В България не достигат около 30 000 медицински сестри и 2000 акушерки. Дефицит на тези кадри има и в европейските страни. Има ли недостиг на кадри в Шумен и взимат ли местните власти някакви мерки срещу това?

- Недостиг на акушерки и медицински сестри има в стационарите на лечебните заведения, в доболничната помощ също има огромна нужда от специалисти по здравни грижи. Въпреки огромния дефицит на кадри в Шуменска област, засега не са взети конкретни мерки срещу това.

- Защо избрахте професията на акушерката?

- И друг път съм казвала, че започнах да изучавам акушерството без да имам ясна представа за това какво е да си акушерка. В процеса на обучението ми беше интересно и завладяващо, така, че завършвайки

ПМИ „ Н. Попович“ - Варна вече знаех, че съм на точното място. През 1981 г. започнах работа в прекрасен екип на Родилно отделение на Шуменската болница сред знаещи и можещи колеги, посветили живота си на тази благородна професия. Това ме амбицира и надъха за участия в продължаващо обучение, провеждане на научни проучвания и активно участие в живота на съсловие. И сега с гордост казвам – Аз съм акушерка!

- Кои хора са оказали най-голямо влияние върху изграждането Ви като професионалист?

- Първата е Стефка Пушкарлова - преподавател и курсов ръководител от Медицински институт - Варна. Тя ми разкри красотата на професията, вдъхна ми увереност, че ще мога да се справя с предизвикателствата. Вторият човек, който ми е оказал най-силна подкрепа, е акушерката Димитричка Димитрова - беше мой наставник, когато започнах работа в Родилното отделение на "МБАЛ - Шумен". С търпение и любов тя ме въведе в професията и аз съм й много благодарна за това.

ИНТЕРВЮ

- БАПЗГ нееднократно е предлагала стартова заплата за начинаещите професионалисти по здравни грижи в размер на три минимални работни заплати, за да се мотивират повече млади хора да учат за тези трудни професии. Във Вашето отделение има ли млади хора?

- В нашето отделение работят акушерки на средна възраст 45 години. Сред нас има и млади, и опитни акушерки - екипът е разнороден, но единен и много отдаден на грижите за бременните и раждащите жени. За възнаграждението на труда ни се говори ежедневно, акушерките са неудовлетворени, отчаяни и обезверени. Стартова заплата в размер от три минимални заплати би било добро начало за начинаещите акушерки и сестри - това би привлякло млади хора към тези професии и би било мотивация те да се стремят към непрекъснато обучение и надграждане на знанията и уменията. Сега обучението на студентите е на европейско ниво, те полагат много труд и средства и щом са вложили толкова много, искат това да се компенсира в близкото бъдеще, след започване на работа. Нека заплатата бъде не само възнаграждение за труда ни, но и компенсация за отговорността, натовареността, за напрежението, стреса и притеснението по време на дежурствата, за тежките, дълги и безсънни нощи, за пропуснатите празници на близки и приятели, за Бъдни вечер и Новите години, посрещнати без нас.

- Все повече българки раждат първото си дете след своята 30-годишнина - след като вземат дипломата си за висше образование и се реализират професионално. Какви предизвикателства крие тази "отложена" бременност и как акушерките могат да помогнат да се промени тази тенденция?

- В зряла възраст решението да родиш дете е осъзнато. Жените успяват да получат място в кариерната стълбица, стабилност в живота и материално благополучие. Тогава те са готови да родят дете, да го дарят с ласки и любов, да го обезпечат с хубави условия на живот, стабилно възпитание и качествено образование. Сред жените, взели решение да родят малко по-късно обаче възникват и се събуждат редица въпроси и тревожни мисли. Те трябва да бъдат споделени с акушерката, която ще разясни, успокои, насърчи и обучи бъдещите майки. Акушерката трябва да промотира сред жените навременното раждане, защото научно е доказано, че най-добрата фертилна възраст за жената е между 18-22 години. Никой няма да ги упрекне, ако не са станали майки на 22 години,

но отлагайки прекалено дълго призиванието си да бъдат майки, се увеличава рискът да забременеят по-трудно и дори да останат без деца.

Късната бременност, без съмнение, е рискова. Това се дължи не толкова на самата възраст, колкото на различните заболявания, които възникват - като високо кръвно налягане, диабет, някои гинекологични изменения. Най-честите рискове са кървене по време на бременността, преждевременно раждане, високо кръвно налягане, диабет, спонтанен аборт. Звучи стряскащо, но то трябва да се знае и тук е мястото и ролята на съвременната акушерка да осъществява промоция на здравето - голяма област, в която тя би могла да разгърне своите знания, сили и ентузиазъм.

- През януари 2018 г. БАПЗГ и Алиансът на българските акушерки организираха дискуссионен форум, на който бе приета декларация с няколко искания. Сред тях е създаването на законодателна възможност за реално работещи самостоятелни акушерски практики в извънболничната помощ. Какви ще бъдат ползите за обществото, ако това се случи?

- Да се даде възможност за самостоятелни акушерски практики в извънболничната помощ, ще бъде голямо постижение за акушерското съсловие. Акушерката има знанията и уменията за специфичното обслужване на бременните жени, висок професионализъм, наблюдателност и клинично мислене при откриване на признаци и промени в състоянието на бременната. Тя ще помогне жената да преодолее страха от раждането, ще разясни периодите на раждането, ще ѝ помогне да подготви гърдите си за кърмене. Доказана е автономната функция на акушерката да провежда консултации на здрави и болни жени, относно поддържане на репродуктивното здраве, бременността, отглеждането на кърмачето и гинекологични проблеми.

Акушерки от Акушеро-гинекологично отделение на "МБАЛ-Шумен" АД (Г. Стоичкова, В. Хинева) направиха проучване на тема „Роля на акушерката в процеса на консултиране“ с цел да се докаже автономната функция на акушерката да провежда консултации на здрави и болни жени. Резултатите от изказаното мнение на анкетирани акушерки показват тяхната нагласа и компетентност да консултират. Според тях консултациите са тяхна традиционна дейност. Пациентките изказват доверие към информацията, която получават от аку-

ИНТЕРВЮ

шерките (82% от анкетираните) и предпочитат тази комуникация поради близостта, която чувстват към здравните специалисти (74% от анкетираните).

Проучването подчертава необходимостта от законов регламент за провеждане на самостоятелни консултации в извън болничната и болнична помощ, за което НЗОК трябва да въведе устойчивостяване и заплащане. Така ще се гарантира качество при оказване на такава медицинска услуга.

- Моля Ви опишете с няколко думи един Ваш работен ден.

- Дните ми са много динамични и разнообразни. Започват със сутрешен рапорт, разпределение на текущите задачи, разглеждане и решаване на наболели проблеми, организация на екипите и работните графици на персонала, контрол при осъществяването на грижите, гарантиращи сигурност и непрекъснатост, контрол върху хигиенно-санитарното състояние на отделението, работа с документация, в

помощ на колегите от Родилна зала, раздаване на подаръци на родилките, разговори с пациентки и близките им, други административни ангажименти. Като старша акушерка на Гинекология, Патологична бременност и Родилно имам различни отговорности, заради характера на работата. Обслужваме жени с различни заболявания, проблеми и тревоги. Най-хубавият момент от работния ми ден е изписването на родилките и бебетата. Позитивната енергия струи от всички, усмивките не слизат от лицата на персонала, родилката и нейните близки. За този момент си заслужава всичко!

- Какво Ви зарежда с нова енергия за работа?

- Срещите с приятели, екскурзии в чужбина, излети сред природата и отглеждане на цветя.

Разговора води Румяна Милева

Публикувано в Електронния бюлетин на БАПЗГ, брой 10/2018 г.